

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Šatku a členiek senátu JUDr. Zdenky Kohútovej a JUDr. Júlie Horskej, v právnej veci žalobkyne: **JUDr. K. R.**, správkyňi konkurznej podstaty úpadcu M., Š., 040 01 Košice, proti žalovaným: **1) V. Š.**, r. č.: X., H., 040 01 Košice, **2) H. Š.**, rod. **M.**, r. č.: X., H., 040 01 Košice, oboch zastúpených JUDr. R. G., advokátom, H., 040 01 Košice, o určenie neúčinnosti právneho úkonu dlžníka, na odvolanie žalovaných proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 5 Cb 1098/02-61 zo dňa 14. apríla 2003, takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Žalobkyňi náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací rozsudkom z 25.10.2007 č. k. 1 Obdo V 137/2005-108 zrušil dovolaním žalovaných napadnutý rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu odvolacieho z 10.3.2004 č. k. 6 Obo165/03-80 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uvedol, že v prejednávanej veci sa pojednávanie odvolacieho súdu konalo 10.3.2004. Uvedený deň pripadol na stredu. Podľa dokladov o doručení

(doručenky), predvolanie na pojednávanie bolo žalovaným doručené 6.3.2004, teda len štyri dni pred dňom pojednávania. Navyše, v deň doručenia predvolania bola sobota. Znamená to, že žalovaní mali na prípravu len dva pracovné dni, čo mohlo negatívne ovplyvniť možnosť žalovaných pripraviť sa na pojednávanie, a tým aj príležitosť využiť procesné prostriedky na dosiahnutie priaznivejšieho výsledku konania. So zreteľom na uvedené je zrejmé, že v predmetnom konaní došlo k procesnej vade, zakladajúcej podľa § 237 písm. f/ O.s.p. prípustnosť dovolania. Táto vada je zároveň totiž dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom takouto procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Vzhľadom na uvedené, napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil podľa § 243b ods. 1 O.s.p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) po zrušení jeho prvého rozhodnutia a vrátení mu veci na ďalšie konanie, preskúmal napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 212 ods. 1 O.s.p., vec prejednal a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaných nie je možné vyhovieť.

V prejednávanej veci vytýčil pojednávanie na odvolacom súde na 2.7.2008, ktorý deň pripadol na stredu. Podľa dokladov o doručení (doručenky), predvolanie bolo žalobkyni a právnenému zástupcovi žalovaných doručené zhodne 23.6.2008. Žalobkyňa sa z neúčasti na vytýčenom pojednávaní dňa 2.7.2008 ospravedlnila, navrhla pojednávať v jej neprítomnosti. Žalovaní a ich právny zástupca sa na odvolacie pojednávanie nedostavili, o odročenie pojednávania nepožiadali. Odvolací súd tak z hľadiska plnenia jeho základných ústavných povinností prejednať a rozhodnúť vec bez priťahov, využil možnosť priznanú mu občianskym súdnym poriadkom v ustanovení § 101 ods. 2 O.s.p., vec prejednal, prihliadol na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

V dôvodoch odvolania žalovaní poukazovali, že platobná neschopnosť dlžníka v čase uzavretia napadnutej kúpnej zmluvy nebola mohutne medializovaná tak, ako to je uvedené v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, pretože tomu odporujú viaceré skutočnosti, ktoré, ak sa budú dokazovať, prinesú nové poznatky, a nie stotožnenie dlžníka, (neskôr úpadcu) s tzv. nebankovými subjektmi ako B. a H.. Dlžník S. pôsobil na trhu záložníctva a finančných služieb takmer 14 rokov a dokonca v roku 1997 úspešne odrazil pokus o running. V čase, keď uvedené spoločnosti ešte len vznikali, dlžník bol zdravým podnikateľom s vysokou kreditibilitou, aj po páde tzv. nebankových subjektov naďalej podnikal a do začiatku

apríla 2002 zrejme nemal väčšie problémy. Poukazujú na dôvody odvolania proti nariadenému predbežnému opatreniu, ktorým sa nikto nevenoval a nedokazoval to, čo žalovní v ňom uvádzali. Skutočnosť všeobecne známe sú podľa právnej teórie tie, ktoré musia byť štatisticky známe významnému počtu osôb na určitom území a súčasne musia byť známe sudcom, ktorí konkrétnu vec prejednávajú a rozhodujú. Predmetom dokazovania sa stávajú vždy vtedy, ak účastník tieto skutočnosti nepozná alebo sa k nim vyjadri spôsobom, ktorý tento charakter skutočnosti oslabí. Je viac ako jasné, že vyjadrenia k žalobe, k predbežnému opatreniu, a aj v odvolacom konaní znemožňujú, aby im súdy odňali možnosť konať pred súdom, že budú považovať za notoriu to, čo skutočnosťou všeobecne známou žalovaným nebola, a nevidia ani dôkaz, ani to, že je to známe sudcom, konkrétne vo vzťahu k S.. Odňatím možnosti konať pred súdom je však aj to, že ak súdy odmietnu dokazovať niečo, čo dokazovať treba, chýba skutkový základ pre rozhodnutie, pretože ho niet. Navrhujú preto, aby im bolo dokázané, že vedeli o tom, že dlžník (S.) mal problémy s platobnou schopnosťou v súlade s ustanovením § 15 zákona o konkurze a vyrovnaní. Poučenie podľa § 120 ods. 4 O.s.p. nemá v tejto spojitosti význam, pretože žalovní navrhovali vykonať dokazovanie na tzv. notoriu už v odvolacom konaní proti predbežnému opatreniu, a preto už nemali čo uviesť. Dôkazné bremeno je na žalobcovi a žalobca sa v žiadnej notoriu nedovoľáva, takže aktivita súdu v sporovom konaní nemá miesto. Tieto závery opäť avizujú odňatie možnosti konať pred súdom. Preto sa pýtajú, ako žalobca dokázal, že žalovní vedeli o platobnej neschopnosti dlžníka; notoriu, ktorú prijal súd? Výsledky auditu, ktorý sa vykonal v konkurznom konaní aj pri pesimistickej verzii, ktorú predkladá veriteľom Dr. G., advokát, v liste, ktorí zachytili, ukazujú, že aj po odpočítaní rizikových pohľadávok, aktíva S. prevyšujú dlhy úpadcu o 12 000 000 Sk. Zároveň poukazujú, že všetky ostatné spory takého charakteru žalobca prehral kvôli tomu, čo požaduje § 15 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní, teda známosť takého úmyslu druhej strane. To nebolo v prejednávanej veci preukázané a čo je horšie, nebolo to ani dokázané.

Žalobkyňa vo vyjadrení na odvolanie žalovaných navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil z jeho vecne správnych dôvodov. Poukázala, že žalovní ako odvolací dôvod uvádzajú skutočnosti, ohľadom ktorých už odvolací súd vyslovil právny názor v uznesení zo 6. decembra 2002 sp. zn. 6 Obo 304/02, podľa ktorého bola platobná neschopnosť dlžníka v čase uzavretia napádaného právneho úkonu všeobecne známa.

Z obsahu spisu a doposiaľ vykonaných dôkazov odvolací súd zistil, že dňa 5. apríla 2002 uzatvoril M. ako predávajúci so žalovanými 1) a 2) ako kupujúcimi zmluvu o prevode vlastníctva k nehnuteľnostiam zapísaných v Katastrálnom úrade Prešov, Správa katastra Prešov, na liste vlastníctva č. X., kat. úz. Prešov, špecifikovaných v čl. I. kúpnej zmluvy. Dňa 8.4. 2002 M., v uvedenej kúpnej zmluve ako predávajúci, podal v postavení podnikateľa, podnikajúcim pod obchodným menom M., na konkurznom súde návrh, aby súd vyhlásil na jeho majetok konkurz. V dôvodoch uviedol, že ako dlžník je v úpadku a pasíva predstavujú celkom 665 057 926 Sk. Uvedenú sumu vložil do podnikania, ale po masívnej mediálnej kampani súvisiacej s krachom viacerých podnikateľských subjektov došlo k tomu, že jeho veritelia začali v obrovskom množstve vyberať ich peniaze, ktoré sa po dobu dvoch mesiacov aj vyplácali. Po tejto dobe od začiatku apríla 2002 sa už do podniku nevracajú, a ani objektívne nemôžu vracať tak rýchlo do záložníctva investované peniaze, aby bolo možné vyplácať toľkých veriteľov, ktorí vypovedali zmluvy o správe peňažných prostriedkov (alebo uplynula doba viazanosti), hoci v podniku je dostatok finančného krytia na konečné vyrovnanie s veriteľmi.

Krajský súd v Košiciach uznesením zo 17. mája 2002 sp. zn. 4K 64/02 na majetok dlžníka - M., konkurz vyhlásil, a za správcu konkurznej podstaty ustanovil JUDr. B. B..

Podľa § 15 ods. 1 ZKV veta prvá, konkurzný veriteľ alebo správca sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkove právne úkony podľa odsekov 2 až 6, ak ukracujú uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky konkurzného veriteľa, sú voči konkurzným veriteľom právne neúčinné.

Podľa § 15 ods. 2 ZKV, odporovať možno právnomu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu v úmysle ukrátiť svojho konkurzného veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy.

Podľa § 16 ods. 4 ZKV, právny úkon, ktorému konkurzný veriteľ alebo správca s úspechom odporoval, je voči konkurzným veriteľom právne neúčinný; všetko o čo sa odporovateľným právnym úkonom dlžníkov majetok ukrátil, sa musí vrátiť do podstaty, a ak to nie je možné, musí sa poskytnúť peňažná náhrada.

Pôvodný žalobca - správca konkurznej podstaty úpadcu M. -S., podal voči žalovaným 1) a 2) žalobu o určenie neúčinnosti kúpnej zmluvy a vrátenie nehnuteľností do podstaty, súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom žalobe vyhovel (v priebehu konania došlo k zmene v osobe správcu).

Jediným odvolacím dôvodom žalovaných 1) a 2) je, že v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy s dlžníkom dňa 5. apríla 2002, nemali vedomosť o tom, že úmyslom dlžníka uzavretím kúpnej zmluvy bolo ukrátiť veriteľov a tento úmysel im nikto ani nedokázal (§ 15 ods. 2 ZKV).

Súd prvého stupňa v dôvodovej časti napadnutého rozsudku uviedol, že dlžník M. podal návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok v čase, keď už v médiách bolo publikované pozastavenie vyplácania vkladov tzv. tichých spoločníkov v obdobných spoločnostiach, a ako dlžník uviedol v návrhu, aj on už nevyplácal svojich veriteľov.

Medializáciu platobnej neschopnosti dlžníka a jeho neschopnosť vyplácať veriteľov, medzi ktorými boli aj žalovaný 1) a 2), súd prvého stupňa považoval za všeobecne známu skutočnosť podľa § 121 O.s.p., ktorú nie je potrebné dokazovať. Žalovaní 1) a 2) po zákonom poučení podľa § 120 ods. 4 O.s.p. nenavrhlí vykonať žiaden dôkaz na nimi tvrdenú nevedomosť. V súlade so záverom súdu prvého stupňa o silnej medializácii nebankových subjektov ani odvolací súd nemohol uznať námietku žalovaných 1) a 2), že o platobnej neschopnosti dlžníka ako predávajúceho nemali vedomosť.

Podľa § 121 O.s.p., netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy uverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.

Pre dokazovanie v sporovom konaní zásadne platí, že sudca môže v tomto konaní použiť len tie poznatky, ktoré získal v tomto konaní. Len výnimočne môže použiť poznatky, ktoré získal mimo konania, ak podľa § 121 O.s.p. ide o poznatky všeobecne známe, čiže notorické skutočnosti a o poznatky všeobecne známe z činnosti vykonávania sudcu.

Žalovaní 1) a 2) v konaní tvrdili, že nemali vedomosť o tom, že dlžník uzavretím kúpnej zmluvy z 5. apríla 2002 mal úmysel krátiť jeho veriteľov. Súd prvého stupňa, keďže táto skutočnosť nevyšla v konaní najavo inak, a žiaden dôkaz o tom nebol ponúknutý, vychádzal zo skutočností všeobecne známych, teda, že v čase uzavretia kúpnej zmluvy, vzhľadom na silnú medializáciu nebankových subjektov, túto námietku žalovaných neuznal.

Dôkaz o tomto tvrdení však súdu prvého stupňa v konaní žalovaní 1) a 2) nenavrhlí, ustanovenie § 121 O.s.p. nevyklučuje, aby predmetom dokazovania boli aj skutočnosti, ktoré sú pre súd nepochybné a účastník konania ich spochybňuje. Súd prvého stupňa pre dokazovanie

vytvoril aj zákonné podmienky, ktoré však zo strany žalovaných 1) a 2) zostali nevyužité. Skutočnosť, že žalovaní mali o dlžníkovi svoje dlhodobé poznatky však potvrdzujú v samotnom odvolaní, keď uvádzajú, že dlžník už v roku 1997 úspešne odrazil okamžité vyberanie vkladov veriteľov, a teda úmysel dlžníka v čase uzavretia zmluvy dňa 5. apríla 2002 krátiť veriteľov, im musel byť známy, bez ohľadu na skutočnosť, že voči dlžníkovi mali pohľadávku 5 464 000 Sk, ktorú práve vzájomne započítali spornou kúpnu zmluvou.

Vzhľadom na uvedené, Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Úspešnej žalobkyni v odvolacom a dovolacom konaní trovy nevznikli, preto jej neboli priznané.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 2. júla 2008

**JUDr. Štefan Š a t k a, v.r.
predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia: M. B.